

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ(*)

Εν τῷ πολυκρότῳ ἀγῶνι, ὅστις συνήρθη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ἐρ' ἐνὸς περισπούδαστου νομικοῦ κεφαλαίου τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τοῦ ἐγκληματίου, καθ' ὃ μεγάλοι τῆς ἐπιστήμης διριτικά καὶ ἀκράματοι τοῦ νομικοῦ λαβυρίνθου ἐξερευνηταί, υπερφυσίαι τοῦ νομικοῦ στερεώματος δομοεῖς καὶ σκαπανεῖς ἀκούραστοι κατηγάλωσαν τὸν βίον αὐτῶν, ἐρξόμεθα καὶ ἡμεῖς· σήμερον διὰ τῆς ἀπηνόου· μίς γραφίδος νὰ χαράξωμεν γραμμὰς τινος ἐμφοροῦμενοι ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, ὅτι οἱ λόγοι μᾶς θέλουσιν εἶθι ἀπήχησιν παρὰ τῷ νομικῷ καὶ πολιτικῷ κόσμῳ, τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον θέλομεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καταστή ἡ ἐπεξηγηματικὴ ἡχὴ τῶν ὄσων μεγάλοι κοινωνιολόγοι καὶ πολιτειολόγοι ἐξήνεγκον ἐπὶ τῆς θανατικῆς ποινῆς τοῦ ἀιμοκρατοῦ κώδικος τοῦ ποινικοῦ κώδικος παντὸς πολιτισμένου κράτους, κρητιστόμενοι ὑπὲρ τῆς ταχίας αὐτῆς διαγραφῆς καὶ ἐξαλείφως ἀποθέτοντες συνάμα εἰς συνηγοροῦμεν ὅπως δεῖται μᾶς ἀλλοποιοῦσθαι τὴν ἰδίαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς κορυφῆς τοῦ νομικοῦ βελούτου.

Βάσιβιον ἕδος ἡ θανατικὴ ποινὴ καταπεσοῦσαν μοναρχίαν, δαίαις καὶ ὅσα ἀπάνθρωπα, καὶ ἀιμοκρατικὴ παρελθόντων καὶ παρυσιασάντων αἰῶνων παρεσφόρσε καὶ ἐν τοῖς κώδικι πάντων τῆς σήμερον πολιτισμένων λαῶν.

Ἀπὸ μακρᾶ, ἐποχῆς ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐνεποίει φρίκην καὶ βδελυγμίαν, καὶ εἶναι τὸν ἀποτρομασμὸν καὶ ρίγος καταλαμβάνει πάντα ἐπὶ τῇ θεᾷ ρέοντος ἀνθρωπίνου αἵματος ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης. Ἀὐτοὶ εἶ, τῶν ὁσίων τὰ ὀνόματι βραδύτην συνεαντιβήσαν μετὰ τοῦ στυγεροῦ τοῦτου ἐγκλήματος, πρὶν εἶ τιφλοθῶσιν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν παθῶν καὶ ἀπαρηθῶσι πάντα ἀνθρώπινον καὶ δίκαιον νόμον, ἐρρυφαν κρυγὴν στενωροεῖαν καὶ ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, διότι τότε ἀκόμη τὰ χεῖλη αὐτῶν δὲν εἶχον ἀπ' μύθου τὴν λέξιν πολιτισμὸς καὶ δικαιοσύνη, καὶ ἡ καρδία αὐτῶν δὲν εἶχεν ἀποβάλλει τὴν ἀγαθότητα, ἀλλ' ἦτο ἀκόμη ἐπίδεικτικὴ εὐγενῶν καὶ γενναίων συναισθημάτων, αἶνα ἀνδρίζουσι τὸ φρόνημα καὶ κρατύνουν τὸν χαρακτήρα τῶν τῆς πολιτικῆς κόνιστρας ἀνδρῶν.

Παντὸς θέλει ἐγεῖρει τὸν θανατοσμὸν ἡ ἀναγραφὴ ὅτι πρὶν εἶ ὁ Ροβεσπιέρους ἐμβίβει τὴν τήβεννον αὐτοῦ ἐνὸς τοῦ αἵματος τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἀντιπάλων, ἐκόσμησε τὴν κεφαλὴν του διὰ στεφάνου ἀπονεμηθέντος παρὰ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Metz ἐπὶ τῇ συγγραφῇ ἔργου, ἐνῶ καυτηρίαζε καὶ ἐκηρύττειτο πρῶτος ὑπέρμαχος τῆς καταργήσε-

ως τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἐξ ἴσου τὰς παραμονὰς τῆς μεγάλης Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ὁ αἰμοβόρος Μυράτ, ἡ ὕαινα ἐκείνη τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ἐφιλοπόνησε τὴν γνωστὴν πραγματείαν.

Δὲν θὰ ἐγεῖρη βεβαίως τὸν θανατοσμὸν τοῦ ἀναγνώστου τὸ ὅτι εὐρέθησαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δύο ἄνδρες ὑψώσαντες τὴν φωνὴν αὐτῶν κατὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἀλλὰ τὸ ὅτι εὐρέθεντες ἐκείνοι ἐν τοῖς ὑπουργοῖς δίφοροι ὄχι μόνον δὲν κατήργησαν ἐπισήμως τὴν θανατικὴν ποινὴν, ἀλλὰ τὸναντίον ἐκολύμβησαν εἰς τὸ αἷμα τοῦ Γαλλικοῦ ὄχλου.

Τὶς ἀναγνώσκων τὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων ἐν τῇ Ἑθνεῖ καὶ τῇ Συμβατικῇ Συνελεύσει δὲν ἐσφιγμομέτρησε τὸς διαθέσεις τοῦ κλήτους ἐκεῖνου, ὅπερ ἐκηρύττειτο κατὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς; Τὶς ἀναγνώστης τῶν πρακτικῶν ἐκείνων δὲν ἐνθυμείται τὸν Lepelletiez de Saint-Forgueau, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλε σπουδαίαν ἐκθεσὴν περὶ τῆς καταργήσεως τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου τῆς συζητήσεως ὅμοι· ἀναβληθείσης δι' εὐθετωέρας στιγμᾶς καὶ τὸν Κονδορξὲ ἐπαναφέρουσα τὴν πρότασιν ἀλλὰ καὶ πάλιν τῆς ἐπὶ ταύτης συζητήσεως ἀναβαλλομένης; Αὐαὶ ἀρά γε; θὰ ἐροῦσθητε. Ἦσαν ὑπὲρ τῆς θανατικῆς ποινῆς; Οὐδενίᾳ φωνῇ ἦτο ὑπὲρ ταύτης, ἀλλ' ἐν τοῖς οἷς ἐπαρέσβειον καὶ ἐγνωμαίεον ὅτι ἡ λαμπρότης, ἡ μηχανὴ ἐκείνη τοῦ πολέμου ὧ, τὴν ἀπελάουον, ἔτρεπε νὰ διατηρηθῇ διὰ τὰ ἐγκλήματα ἐκείνα τὰ καλούμενα πολιτικὰ.

Ἐν αὐτῇ πάλιν τῇ Συμβατικῇ Συνελεύσει τὴν κλεισταίαν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπέπρασεν τὸ διαλυθῆ φωνὴ ὑψηλῆ ἀκούσεως: «Ἦρέ καὶ νὰ καταργηθῇ ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ποτὴν ὥρα, ἔγγιστος, ἀλλ' ἡ φωνὴ ἡρώτης: «τὴν ὥρα ἐνός» καὶ εἶτα ἀπαρτίθ: «ἡ ὥρα τῆς δικαιοσύνης» καὶ εἶτα πῶς ἀρξάμενης τῆς συζητήσεως τινῶν ὑποστηρικτῶν ὅτι δὲν ἐφθῶσεν εἰς ἡ ὥρα τῆς καταργήσεως, ἡ Συμβατικὴ ἐπεψηφίσασα τὰ ἔξῃ: Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεως τῆς γενικῆς ἀρχῆς ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου θέλει καταργηθῆ καὶ ἀίαν τὴν Γαλλικὴν δημοκρατίαν».

Ἐπὶ τῆς ἡ ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰουλίου, ἀπὸ τῆς ὁποίας πάντες ἴσως ἀνέμεινον τὴν καταργήσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς, δυναμένη ν' ἀποσβύσει τὸ δέδμηον ποινικὸν σύστημα τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ, τοῦ Ροσελιέ καὶ τοῦ Ροβεσπιέρους. «Τὸ 1830» λέγει ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ, ἦξζε νὰ θρασῆ τὴν μάταιον τὸ 1793». Καὶ ἤρχοντο ὅμοι· τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὴν ἐπομένην ἀλλεξέπαναστάσεως, οἱ συγγενεῖς, οἱ γονεῖς, οἱ ἀδελφοὶ ἐκείνων, οἱ τινες θύματα ὑπῆρχον τῆς ἀγριότητος τοῦ Ροβεσπιέρους, καὶ ζητήσωσι τὴν καταργήσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς, μίαν ἡμέραν πρότερον τῆς δίκης τῶν ὑπουργῶν τοῦ Καρόλου Ἐσπευδῶν τὰ θύματα νὰ σώσωσι τοὺς φρονεῖς ταν! «Κατ' Ἀύγουστον τοῦ 1830 λέγει ἐν τῇ «Τελευταίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ καταδίκου ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ» ἐπῆρχε τοιαύτη γενναιοφροσύνη καὶ οὐκ εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν, τοιοῦτον πνεῦμα γλυκύντης καὶ πολιτισμοῦ ἔπνεεν ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ἡσθάνετο πᾶς τις τὴν καρδίαν του τόσῳ πολὺ φαιδρ νομένην ἐκ τῆς προσδοκίας ὄραίου μέλλοντος ὥστε ἐνομοίσαμεν ὅτι ἡ θανατικὴ ποινὴ εἶχε καταργηθῆ ὑπὸ τοῦ δικαίου ἀμέσως ἀγράφω καὶ ὁμοφώνῳ συγκαταθέσει. Καὶ μετὰ τινος ἐβδομάδας θαρραλέοι καὶ εὐπιστοὶ ἠτενίζαμεν εἰς τὸ μέλλον, εἰς τὸ ἀπαροβίαστον τῆς ζωῆς ὅπως εἰς τὸ ἀπαροβίαστον τῆς ἐλευθερίας».

Ἐνθυμείται πᾶς ὁ μὴ ἀνιστόρητος τὴν μετὰ τὴν μετακομιδὴν τῶν λειψάνων τοῦ Ναπολέοντος ἐγερωθεῖσαν συζήτησιν ἐπὶ τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἥως εἶχεν ἤδη τεθῆ ἐπὶ τὰ

πητος ἐν τῇ Βουλῇ «Ἐπὶ δύο ἡμέρας» συνεχίζει ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ, «τὸ βῆμα δὲν ἐκενώθη ἀπὸ τοῦς δδουρομένους ρήτορας. Ἦτο θρηῖνος, μοιρολόγιον, συναίλια νεκρωσίων ψαλμῶν, ἐν ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐν Stabat mater Dolorosa, μεγάλη συμφωνία εἰς do με ἡχορωδίαν ἐκτελεσθεῖσαν με ὄλην τὴν ὀρχήστραν τῶν ρητόρων, οἱ ὁποῖοι ἐστόλιζον τὰς πρώτας ἐδρας τοῦ Βουλευτηρίου καὶ ἀποδίδουσα τόσον ὄραίους ἦχους κατὰ τὰς μεγάλας ἡμέρας. Παιθητικώτερον καὶ συμπαθέστερον πλῆγμα δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ». Μὴ λομονεῖτε ὅμως ποτε ὅτι ἦτο ἡ παραμονὴ τῆς δίκης τῶν ὑπουργῶν τοῦ Καρόλου, ἐφ' ὧν ἔμελλε νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐσχάτη ποινὴ. Κατ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἡμέραν ὁ καρὸς νομομαθῆς Charles Lucas ὑπέβαλλε μακροσκελεστάτην καὶ ἐμβροθεστάτην ἐκθεσιν, ἐν ἣ συνηγορεῖ πάντα κίθον κινῶν ἐξ ἄλλου, ὅπως καταργηθῇ ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου. Ἰδοὺ ἐν τῶν δικαιολογικῶν ὁ προβάλλει ἄξον ἀνὰ δημοσιεύσεως ἐνταῦθα. «Καταργήσατε, λέγει τὴν ποινὴν ταύτην, οὐχὶ τὴν ἐπιούσαν, ἀλλὰ τὴν προτέραν τῆς δίκης τῶν ἐνόμων, διότι ἂν καταργήσητε αὐτὴν τὴν ἐπιούσαν, πῶς θέλετε δεῖξει τῷ κόσμῳ ὅτι ἡ φιλανθρωπία καὶ τὸ δίκαιον ἐνέπνευσαν ἡμᾶς; οἱ πάντες θέλουσιν εἶπει καὶ δίκαιος, ὅτι ἀφοῦ ἐκορέσασιν τῶν φροχῶν ἡμῶν τὰ πάθη τῶναι ἐπιδεικνύοντες ἀρετὴν ἔρχοσθε νὰ καταργήσητε τὴν ποινὴν τὴν βιαιοσυφύσαν ἡμᾶς. Δὲν ἀρετὴ ὁ νομοθέτης νὰ διδάσκη, ἀρετὴ καὶ διὰ τοῦ παρεδ-ἔρηματός του νὰ ἐνισχύη τὰ νομοθετήματα αὐτοῦ. ἂν ὁ εἰς βραδύτερον τὴν καταργήσητε, ὁ λαὸς θέλει εἶπει, ὅτι σεί; οἱ ἀδικηθέντες δὲν ἐπιδείξατε φιλανθρωπίαν κατὰ τῶν ἀδικησάντων ἡμᾶς». Γλυκὺς καὶ στομιύλος συνηγορὸς ἠγγέθη ὑπὲρ τῆς προτάσεως ταύτης ὁ ἀνὴρ ἐκείνος, «ὅστις γένος ἠνώρθη τὰς ἐλευθερίας ἐν Γαλλίᾳ», ὁ γέρον Λιταργέτης κατόπιν ὁ Τρωτῆς, ὅστις υἱοθετήσας τὴν πρότασιν τοῦ Charles Lucas μετῆβαιεν εἰς πρότασιν νόμου καὶ κληθῆς ἄλλων βουλευτῶν ἠφωσαν τὴν χεῖρα καὶ ἐδέχθησαν ὑπὸ τὸ εἶματός του τὴν καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. Τὰ πράγματα μέχρι τῆς στιγμῆς ἔβαινον κατ' εὐχὴν. Τὸ κῆμα, ὁ ἔμελλε ν' ἀποσβύσει τὴν ἀιτωτικὴν ἐκείνην διάταξιν ὀγκοῦτο. Ἦ βουλὴ σιέλλει πρὸς βεβαίαν εἰς τὸν βασιλέα περὶ τοῦτου, ὅστις δέχεται ταύτην ἐν πομπῇ καθήμενος ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπο τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν Ὑπουργῶν. Πλὴν δαίμων κακὸς καὶ πάλιν ἀνεφάνη. Ἦ συζήτησις ἐπὶ τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἀναβάλλεται καὶ πάλιν μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 ὁποῖαν καὶ κατηργηθῆ διὰ τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα. Ἐν πλῆρει δικαίῳ φαίνεται ὅτι εὐρίσκετο ὁ Β. Οὐγγώ γράφων: «Ἦεν κκερῶ ἐπαναστάσεως προφυλαχθῆτε ἀπὸ τὴν πρώτῃν πέπτουσαν κεφαλὴν διότι αὕτη διεγέρει εἰς τὸν λαὸν τὴν ὄρεξιν». Ἰδοὺ ἡ ἱστορία τῆς θανατικῆς ποινῆς ἐν ὀλίγαις καὶ ζοφεραῖς γραμμαῖς. Ἐπιτρέψατέ μοι ὅπως συνεχίζων ἐπανέλθω εἰς τὸ προσεχές.

ΗΛ. Γ. ΚΥΡ (ΡΥΚ)

(*) Ἀναδημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὸ περὶ θανατικῆς ποινῆς ἄρθρον ἡμῶν ὃ τὴν 19 καὶ 20 Ἰουνίου ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ «Ἦλεγράφῳ» προτειθέμενοι νὰ συνεχίσωμεν ἐνταῦθα τοῦτο.